

JUSTITISMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 16. august 2013
Kontor: Statsrets- og Menneske-
retskontoret
Sagsbeh.: Lasse Boje
Sagsnr.: 2013-0035-0187
Dok.: 865646

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelse tirsdag den 20. august 2013 af samråds-
spørgsmål A-D fra Folketingets Færøudvalg

Samrådsspørgsmål A

”Vil ministeren redegøre for, hvorledes sanktioner mod færøske fiskere (danske statsborgere, bosat på Færøerne), som er besluttet af EU og skal implementeres af Danmark, er i overensstemmelse med grundloven, hvoraf det fremgår, at danske statsborgere ikke må forskelsbehandles, herunder om ministeren kan garantere, at sanktionerne ikke strider mod grundloven?”

Samrådsspørgsmål B

”Vil ministeren endvidere redegøre for, hvorledes sanktioner mod færøske fiskere fuldt ud er i overensstemmelse med hjemmestyreløven af 1948, hvoraf det fremgår, at færinger og danskere ikke må forskelsbehandles, herunder om ministeren kan garantere, at sanktionerne ikke strider mod hjemmestyreløven af 1948?”

Samrådsspørgsmål C

”Vil ministeren forholde sig til Færøernes lagmand Kaj Leo Johansens udtalelser om, at Rigsfællesskabet sættes på en alvorlig prøve, såfremt Danmark indfører sanktioner mod Færøerne, idet han videre udtaler: ”Det er meget, meget alvorligt, hvis Danmark boykotter sine egne statsborgere?”

Samrådsspørgsmål D

”Vil ministeren oplyse, hvad regeringen vægter højest: Rigsfællesskabet med Færøerne, som har eksisteret i mere end 600 år, eller medlemskabet af EU, som i denne sammenhæng historisk vil blive betragtet som en forbigående døgnflue?”

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

[Indledning]

1. Udvalget har stillet ni samrådsspørgsmål vedrørende EU-sanktionerne over for Færøerne.

Fire af spørgsmålene er stillet til mig, mens de øvrige spørgsmål er stillet til fødevareministeren.

Lad mig indledningsvis bemærke, at jeg i dag vil holde mig til de *juridiske aspekter* i sagen.

Jeg vil derfor koncentrere mig om forholdet til grundloven, men også til hjemmestyrelsen, der som bekendt hører under statsministeren.

Det henhører ikke under mig som justitsminister at besvare de mere politisk betonede spørgsmål i den foreliggende sag. Det tror jeg, udvalget vil forstå.

[Spørgsmål A – Grundloven]

2. Hvad angår forholdet til grundloven, har jeg bemærket, at det i forbindelse med debatten om EU-sanktionerne over for Færøerne har været anført, at sanktionerne er i strid med et princip i grundloven om ligebehandling af danske statsborgere.

Synspunktet bygger formentlig på en antagelse om, at der gælder en generel lighedsgrundsætning på grundlovsniveau.

Justitsministeriet har flere gange tidligere forholdt sig til dette spørgsmål, og ministeriet har i disse tilfælde fundet, at der **ikke** foreligger retskildemæssigt grundlag for at antage, at der skulle gælde en generel lighedsgrundsætning på grundlovsniveau.

Det er fortsat ministeriets opfattelse.

Når man ser på retskilderne – dvs. retspraksis og den juridiske litteratur mv. – er der ikke grundlag for at antage, at der skulle gælde en grundlovmæssig lighedsgrundsætning i en situation som den foreliggende.

Der er derfor heller ikke grundlag for at antage, at sanktionerne over for Færøerne skulle være i strid med en sådan lighedsgrundsætning.

[Spørgsmål B – Hjemmestyreløven]

3. Hvis jeg herefter vender mig mod spørgsmålet om forholdet til hjemmestyreløven, har Statsministeriet oplyst, at lovens § 10, stk. 1, fastslår, at den, der har dansk statsborgerret og er hjemmehørende på Færøerne, anses som færing.

Lovens § 10, stk. 2, 2. punktum, fastslår videre, at der – bortset fra valgret og valgbarhed til organer under det færøske hjemmestyre – ikke i lovgivning og forvaltning kan gøres forskel på færing og andre danske statsborgere.

Bestemmelsen regulerer alene de færøske myndigheders kompetence. Det indebærer, at de færøske myndigheder i lovgivning og forvaltning ikke må gøre forskel på færing og andre danske statsborgere – bortset fra den nævnte undtagelse om valgret og valgbarhed til organer under det færøske hjemmestyre.

Hjemmestyrelovens § 10, stk. 2, 2. punktum, regulerer således ikke spørgsmålet om forskelsbehandling mellem færing og andre danske statsborgere, der følger af EU-sanktionerne over for Færøerne.

4. Jeg vil i den forbindelse for fuldstændighedens skyld nævne, at den færøske hjemmestyreordning i øvrigt indebærer, at der principielt kan være store forskelle på retstilstanden på Færøerne og i Danmark. Også på områder af central og grundlæggende betydning for borgerne.

Det gælder både på områder, som de færøske myndigheder har overtaget og dermed har den lovgivende og administrative kompetence på. Et

eksempel herpå er strafferetten. Og det gælder på områder, der fortsat hører under de danske myndigheder, f.eks. det familieretlige område.

5. Jeg vil i øvrigt afslutningsvis knytte nogle få overordnede bemærkninger til spørgsmålet om forholdet mellem Danmark, Færøerne og EU.

Det danske EU-medlemskab omfatter ikke Færøerne. Sådan har det været lige siden, Danmark tiltrådte EF i 1973, hvor Færøerne som bekendt valgte at stå udenfor.

Det er en helt naturlig konsekvens heraf, at der i nogle tilfælde ikke vil gælde de samme rettigheder og pligter for danske statsborgere i Danmark, der er EU-borgere, og danske statsborgere på Færøerne, der ikke er EU-borgere.

Det er i den forbindelse værd at bemærke, at Færøerne jo faktisk løbende drøfter, om man skal styrke tilknytningen til EU netop for at opnå nogle af de fordele, som EU-samarbejdet indebærer. Fordele, som virksomheder og statsborgere bosiddende i Danmark allerede nyder godt af i dag.

[Afrunding]

6. Med disse ord håber jeg at have svaret på de juridiske aspekter, som sagen om EU-sanktionerne over for Færøerne har givet anledning til.

Jeg står selvfølgelig til rådighed, hvis udvalget måtte have opfølgende spørgsmål om de juridiske forhold, men vil i øvrigt overlade ordet til fødevareministeren.